

Írja: V. K.

A MAGYAR MUNKÁSSÁG

E címen jelent meg egy vezércikk a Hírlap 1927. február 17-i számában. E cikk megjelenése és a Vajdasági Földmunkás Szövetség elleni rendőrségi támadás közt önkéntelenül valami kapcsolat látszik fennállni. — Ugyanis ez a cikk február 17-én csütörtökön lát napvilágot s már február 19-én este a „demokratikus” SHS állami rendőrsége a legnagyobb brutalitással vezetett attakot a nincstelen földmunkások törvényben biztosított joga — a szakszervezet szervekedése ellen. Tervszerűen, egy napon, másodpercnyi pontossággal tört rá a rendőrség a Vajdaság összes földmunkás szakszervezeteire, hogy megriasztva a politikailag megiskolázatlan magyar földmunkásságot, megfossza vezéreitől, találjon csak egy hajszálnyi alapot is az osztályöntudat útjára bátran rálépett földnélküliek ellen, hogy ezután a magára maradt magyar nyelvű földtelen szegénység ijedten keressen menedéket a saját sírgödrében — a Magyar Pártban, hogy a szerb, horvát és szlovén burzsoázia szuronyainak árnyékában hetvenkedő magyar gazdagok s szolgálják a Magyar Párt programjának összes ferdeségeit „kegyetlen fajtestvéri szeretettel” a nyakába zúdíthassák. De nem csak ezért, hanem még azért az égbe kiáltó tendenciózus tudatlanságért is, — amit az említett vezércikk árul el, — amellyel tagadja úgy a nemzetgazdaságtan, mint a társadalomtudomány legalapvetőbb törvényeit — részletesen kell foglalkoznunk az említett cikkel, hogy így a magyar össz munkásság, de különösen a magyar nyelvű földmunkásság előtt világossá tegyük a Magyar Párt s általában az itteni magyar gazdagok és kizsákmányolók annyira hangoztatott fajtestvéri szeretetét és együttérzését a magyar nincstelennel.

Miután terveink szerint e fejtegetéseink kissé hosszabbak kell, hogy legyenek, felhívjuk az összes szövetségünk keretébe tartozó földmunkás szakszervezetek vezetőségeit, hogy cikksorozatunkat őrizték meg s tagértekezleteiken foglalkozzanak vele, hogy jól megértve azokat eredményesen szállhassanak harcba saját osztályérdekeik megvédése érdekében az itteni magyar és a világproletariátus számlájának rovására terjeszkedni akaró Magyar Párttal szemben.

Közöljük szó szerint az említett cikket, hogy állításaink igazát könnyebben ellenőrizhesse az össz munkásság:

A MAGYAR MUNKÁSSÁG

Soha nem vettük észre, hogy a kisebbségi sorsra jutott magyarság osztályérdekek szerint tagozódik. Nincs rá oka. A jugoszláviai magyarság anyagi váltsága annyira általános, annyira minden osztályra kiterjedő már hosszú esztendő óta, hogy a közös gazdasági veszedelem természetes következménye a közös védekezés szükségességének felismerése. Máskor és más viszonyok között könnyen elképzelhető a földművelő és iparúzó kereskedő lakosságnak érdekellentéte. Ahol a földművelés kedvezményezett helyzetben van, egészen termé-

szetesen elkövetkezik az az idő, amikor a kereskedő, iparostársadalom arra szervezkedik, hogy jogos gazdasági érdekeit ezekkel a kedvezményekkel szemben megvédelmezze. Ahol az ipar, a kereskedelem érdekeit fölébe helyezik a mezőgazdasági termelés érdekeinek, ott a mezőgazdaság természetesen szervezkedik az igazságtalanságok kiküszöbölésére.

Nálunk ilyen ellentétekről, ilyen természetesen szembehelyezkedésről nem lehet szó. Nem lehet, mert a mezőgazdaságnak, iparnak, kereskedelemnek egy a sorsa. Egyik sem panaszkodik, hogy a másik termelési ágat a többinek a rovására valamiféle előnyben részesítik. Előnyről, különösen túlságos előnyről szó sem lehet. Legfeljebb az egyaránt minden termelési ágat lebélyező nehéz adóterhekről lehet panaszkodni mindenkinek, minden foglalkozási, termelési ágak egyenlő okkal és egyenlő joggal. Ezért van az, hogy nálunk, a Vajdaságban gazdasági kérdésekben, amelyek végső fokon adó- és vámkérdések, egymás mellett állanak gazdáknak, kereskedők, iparosok, lateinerek. Mindig egymás mellett, mert soha sincsen okuk arra, hogy egymás ellen küzdjenek.

Ez mind így van, erről vitatkozni sem lehet, de ezzel még nincs tisztázva az a kérdés, hogy milyen a munkásságnak, különösen a magyar munkásságnak a gazdasági elhelyezkedése. A munkásságnak a világot majdnem mindenütt nehéz válságokat kell elszenvednie, de talán a Vajdaságban a legsúlyosabb a munkásság helyzete. *A munkanélküliek száma ijesztő arányokban nő, a munkabérek alig biztosítják a megélhetést és a munkásságra lehetetlenül magas adók nehezédnek. Nehéz volna megmondani, hogy kinek van rosszabb sorsa, a mezőgazdasági munkásnak, az ipari munkásnak, vagy a kereskedelmi alkalmazottnak.*

Mennyiben terheli a magyar munkásság nehéz sorsáért felelősség a magyar munkaadót? A tények adják meg a feleletet erre a kérdésre. Vegyük sorra az egyes termelési ágakat. A mezőgazdasági nagyüzemeket megszüntette az agrárreform. Megszűnésükkkel, elpusztításukkal egyidőben be kellett következnie a munkanélküliségnek a mezőgazdaságban, mert azokon a birtokokon, ahol tíz évvel ezelőtt még száz munkásra volt szükség, ma ötöt, tizet, a legjobb esetben húszat lehet foglalkoztatni. A kenyér nélkül maradt szerencsétleneket ma már a középgazdaságok sem tudják megfizetni, mert az adóterhek, az eszterdők során fenntartott hibás vámpolitikai intézkedések és az egész világ mezőgazdasági termelésének a válsága megrendítették a már évek óta csak vergődő középgazdaságokat is. Az ipari termelésben, a kereskedelemben, ha más okból is, ugyanez a helyzet. Az ipari üzemek folyton redukálnak, leépítenek, a kereskedelmi vállalatok folyton szűkebbre vonják üzletkörüket, és ennek szomorú következménye, hogy ezrével, tízezérel növekedett az ipari munkanélküliek száma, hogy a még munkában álló kereskedelmi alkalmazottak, ipari munkások bérvisszonyai napról-napra rosszabbak lettek.

A segítség, az orvoslás? Hol van, ki adhatja meg? Semmiesetre sem azok a politikai szókergetők és teleharsogású népboldogítók, akik a magyar munkás érthető és természetes elkeseredését zavaros politikai céljaik, titokzatos politikai manóvereik szolgálatába akarják fogni. Maguknak akarják a hasznot és nem a szegény magyar munkásnak.

„A magyar munkáson, türelmes és céltudatos munkával, csak a maga pártja, a Magyar Part segíthet. Programja szerint kötelessége a magyar munkáson segíteni, érte dolgozni és ezt is fogja tenni.”

E vezércikkíró vagy nagyon eltölgált, vagy pedig roppant rövidlátó ember, t. i. vagy nem ér rá meglátni, vagy a „rossz szeme” miatt képtelen meglátni olyan társadalomtudományi axiómát (megdönthetetlen igazságot), amelyet a legreakciósabb társadalomtudós sem mer tagadásba helyezni. Ugyanis ezt írja vezércikkének legelső mondatként:

„Soha sem vettük észre, hogy a kisebbségi sorsra jutott magyarság osztályérdekek szerint tagozódik.”

Ha ezt a kijelentést a szociológia (társadalomtudomány) nézőszögébe helyezzük, — pedig oda kell helyoznunk, mert társadalmi kérdést érint —, akkor megdöbbenve kell megállapítanunk, hogy a cikkíró a szociológia legelembibb törvényeivel sincs tisztában, vagy ami még valószínűbb, annyira rosszakarátú a kisebbségi sorsra jutott magyar munkássággal szemben, — amelynek éppen gyámolítója és megmentőjeként tolja fel magát, — hogy az em-

beri társadalmak életében a való élet acélüllőjén kikalapált társadalmi törvényszerűségeket a legcsekélyebb lelkiismeret-furdalás nélkül képes tagadásba helyezni, helyesebben letagadni.

Alapítsuk meg legelőször is az idézett kijelentés alapján, hogy a Hírlap vezércikkírója, — akit nevezünk ezentúl egyszerűen gúnyosan „barátunk”-nak — *elismeri azt, hogy az emberi társadalmak osztályok szerint tagozódnak.* Sőt azt is le kell a kijelentés értelme szerint szegoznünk, hogy a nemzetközi kisebbségek közül *kizárólag csak a magyar kisebbség az, amelynek osztálytagozottsága a kisebbségi sorssal azonnal megszűnt volna* s az itt élő németek, románok továbbra is megtartották osztálytagozottságukat, mert hiszen, amint ő maga mondja első mondatában, csak a kisebbségi sorsra jutott magyarság osztálytagozottságát nem veszi észre. Persze csak azért, mert véleménye szerint megszűnt, tehát nincs.

Hogy ez az állítás maga szociológiai abszurdum (lehetetlenség), a kicsit is gondolkodni tudó és az emberi társadalmak szervezetében alig jártas, a szociológiában még kevésbé otthonos proletár is azonnal észreveszi.

E fogalmazás szerint, az itteni magyarság Magyarországon — még a háború előtt — ahol államalkotó többség volt, tagozódhatott osztályokra. Ott és akkor még fennállhattak azok a gazdasági okok, melyek az emberiséget történelmének eddigi folyása alatt — kivéve az ösközösség állapotát — egymással éles ellentétben álló csoportokra — osztályokra — osztották. De abban a pillanatban, amint a magyarság itteni csoportja a trianoni békeszerződés rendelkezése alapján az SHS királyság területének vált nemzeti kisebbségévé, azonnal lerombolódtak volna az osztályokra bontó évezredek okok, s a magyar kisebbség egy közös gazdasági és politikai tényezőkké rendeződött és igénylő osztállyá alakult volna át.

Hogy ez mennyire fonák és téves logika (gondolkodásmód), szegezzük csak azt le, hogy a trianoni békével az itteni magyarság életében tulajdonképpen semmi néven nevezendő lényeges változás nem állott be. A vagyoni viszonylat, a megélhetési formák, az erkölcsök, a szokások, sőt a törvények kevés kivétellel ugyanazok maradtak mint voltak. Az intézmények, amelyek az osztálytagozottság alapján berendezkedett Magyarországtól e területre, mint örökség maradt vissza, ugyanazok, csak hogy eme intézményekben használt érintkezési nyelv nem magyar, hanem szerb, horvát és szlovén nyelv. E változások azonban az itt élő magyar gazdagok és szegények egymásközötti vagyoni különbségeit egy fikarcnyira sem nivellálták (kiegyenlítették). Aki a trianoni béke előtt mint „államalkotó magyar” éhezett, az az SHS területén mint nemzeti kisebbség is csak éhezik, — aki ott fázott, az itt is fázik, — aki ott kiszákmányolt volt, az itt is kiszákmányolt. Aki ott bővelkedett minden jóban, az itt is csak dőzsöl és henyel.

De legyünk azonban következetesek a vezércikk szelleméhez s szögezzük le azt a „történelmi tény”, hogy mi magyar szegények nem is a trianoni békével lettünk az itteni magyar gazdagokkal egy és azonos társadalmi alakulat, hanem a Magyar Párt suboticaei életrekelésével. Ez a pillanat volna az a történelemben egyedülálló időpont, amikor a magántulajdonos termelési rendszer mellett az osztálytagozottság megszűnhetik.

Ez a kis eszmefuttatás is elég lenne bizonyítanunk azt, hogy a való tényeknek legközönségesebb letagadása az az idézett állítás, mely szerint az itt élő kisebbségi magyarság az SHS területén élve megszűnt osztálytagozott társadalom lenni. Mivel nem voltunk és nem is akarunk „azok a politikai szökegértek és teleharsogású népbolondítók” lenni, hanem teljes objektivitással (tárgyilagossággal) rá akarunk mutatni a vezércikk naiv — hogy más kifejezést ne használjunk — állítására. Nézzük meg, hogy mik is azok a tényezők és okok. Így válhatik világossá a proletariátus előtt majd a kérdés, hogy: megszűnhetnek-e az osztálykülönbségek és milyen körülmények között szűnhetnek meg azok?

Bebizonyított tény, hogy az emberiség az őskorában — éppen úgy mint az erdők vadjai — szabad, kötetlen életet élt. Párosával — a többi pártól függetlenül az őserdők leghatalmasabb fáin — durva fészkekben — lakott, mert csak így védhette magát a nálánál sokkal hatalmasabb és erősebb állatok támadásai ellen. A családi kötelék kialakulása már a kulturális fejlődésnek egy magasabb foka. Életének milyensége — vagyis, hogy hogyan élt — kizárólag a talált

élelmiszerek mennyiségétől függött, amit meg-megzavartak kissé az időjárás viszontagságai. Tápláléka az úton-útfélen bőven kínáló gyümölcsök és gyökerek, a fejlődés későbbi fokán, — amikor a tűzet megismerte — a halak és a vadak voltak. (A tűznek a megismerése különben hatalmasan befolyásolta az ősember életét, mert újabb és újabb élelmiszerek feltalálásához stb. stb. vezetett.) Ha egy-egy helyen magános párok úgy elszaporodtak, hogy a található táplálék mennyiség elégtelennek bizonyult, minden útlevél vagy vámvizsgálat nélkül tovább álltak, míg az életszükségeiket kielégítő helyet nem találtak.

Ez az ősalapot addig tartott, amíg az egyes párok szaporodásával külön-külön vérrokoni kötelékeken alakuló csoportok — családok — nem keletkeztek, amelyek aztán ellepték az általuk bejárható területet. Vitán felül áll az a tény, hogy az ősember kóborlásai elé a folyók, tengerek, erdőrengetegek s hatalmas hegyvonulatok a technikai ismeretek teljes hiányával mint elháríthatatlan akadályok meredtek.

Így benépesítve a rendelkezésükre álló területet, a különálló családok megélhetése nem minden időben volt nehézségektől mentes. Mert érthető, hogy az elszaporodással fordított arányban állott a területnyújtotta táplálékmenyenyiség. Ugyanis a lakott terület a gyümölcs és gyökérhozadékát a családok számainak szaporodásával nem szaporíthatta az ő természetes maximumán (legnagyobb mennyiség) túl s így az a bizonyos ősbőség állapota kézzelfoghatóan eltűnt, mert minél jobban szaporodtak a családok taglétszámai, annál többet is fogyasztottak. Most már ehhez az állapothoz nem kellett más, mint valamiféle elemi csapás: hatalmas esőzések, árvizek, szárazság, katasztrofális földrengések, amely utóbbiak a geológia (földtan) tanítása szerint abban a korban igen gyakoriak voltak, az ősközösségekben élő családokat az éhínség s éhhalál veszélyével fenyegették.

Egy ilyen szűk esztendő a benépesedett területen elegendő volt ahhoz, hogy az ősemberiség történelmében hatalmas, lényeges és következményeiben napjainkig is katasztrofálisan kinyúló döntő fordulat álljon be: *a magántulajdon keletkezése*. Könnyen megérthető, hogy egy ilyen szűk esztendőben a meglévő — valamilyen védett helyen az elemi csapás káros hatásától mentes területen talán bővebb — gyümölcskészlet birtokáért harc fejlődött ki. Nem nehéz elképzelnünk, hogy vagy egész családok vagy a családok egyes tagjai rátaláltak ilyen védett, bővebben termő területre s az életösztön túltengése az éhség pillanatában harcba vitte az ott összetalálkozott egyedeket vagy családokat. A harc kimenetele — érthető — a harcoló felek nyerserejétől, számbeli túlsúlyától és ügyességétől függött, s a győző elűzve vagy megölve ellenfeleit — a talált élelemmennyiséget, ha elég nagy volt a terület az egész szűk esztendőre, *magántuladónak* deklarálta (nyilvánította ki).

II. KÖZLEMÉNY

Ezzel a ténnyel, amely már egészen természetesen nem maradt egyedülálló, hanem az erők szövetkezve a gyengék ellen *ugyanazon életkörülmények között* egy szerencsés véletlen következtében t. i. hogy véletlenül ők voltak az erősebbek, a területükön élő ősemberek csoportját két — egymással minden tekintetben ellentétes — részre osztották fel: életfeltételeket fedező eszközökkel és körülményekkel bírók és ezeket nem bírók: vagy másképpen *magántulajdonnal* rendelkezők és *magántulajdonnal* nem rendelkezők csoportjára — osztályára.

A magántulajdon tehát az egy és ugyanazon életkörülmények között élő ősembercsoportot két egymással homlokegyenest ellenkező érdekekkel bíró osztályra osztotta fel.

Semmi kétség sem férhetet a fentiek után ahhoz a társadalomtudományi megállapításhoz, hogy az emberiséget *kizárólag* csak a *magántulajdon* tagolta osztályokra.

Most már aztán feltesszük a cikk frójának még egyszer azt a kérdést, hogy miután az emberiséget *kizárólag* csak a *magántulajdon* tagolta osztályokra, megszűnhetnek-e az osztályellentétek mindaddig, amíg ezen ellentéteket megte-

remtő magántulajdon meg nem szűnik? A felelet egyszerű és világos: nem! Mert például kibékül-e két egymással a mesgyéért pereskedő szomszéd csak azért, mert mindkettőnek a vetését elverte a jég? Ugye nem. Nem mindaddig, amíg az elszántott mesgye vissza nem kerül eredeti helyére. Vagy kibékül-e a kutya meg a macska egymással csak azért, mert a gazdasszony mindkettőt naponta egyszer elveri? Nem! Ugyanígy a társadalmi osztályok sem. Megszűnhet-e a legélelsebb ellentét a magyar tőkés és a magyar munkás között csak azért, mert mind a kettőnek súlyos adókat kell fizetnie; vagy azért, mert egyik sem beszéli az államnyelvet; vagy azért, mert helyel-közzel nem engedélyezik a magyar nótákat, meg a magyar feliratú filmeket; vagy mert mindkettőnek szerbül kell az állomáson jegyet váltani? Nem!

És ezzel ki is alakult a felelet a Hírlap cikkének második mondatára is, amely így szól: „Nincs rá oka” (t. i. az osztálytagozódottságra).

Eppen ellenkezőleg. Igen is van rá oka, mert az osztályellentétek — még ha százszor kisebbségi magyarságról legyen is szó — csak akkor szűnhetnek meg, ha a létezésüket előidéző ok — a magántulajdon — is megszűnik. Már pedig — amint már mondtuk is — közöttünk és a magyar gazdagok között az ellentétek az új határok meghúzásával nem szűntek meg, sőt — különösképpen a földmunkássággal szemben — határozottan súlyosbodtak. Az emberi társadalmak konstrukciója — szerkezete — az ilyen apró-cseprő elváltozásokra, mint az SHS állam kialakulása a régi feudális Magyarország területének számlájára — egyáltalán nem reagál (nem hat vissza). A reagálások csak a magyar „politikai szökegató és teleharsogású népboldogító” gazdagoknak fantazmagóriája (agyréme), melyekkel az itt élő magyar nincsteleneket a saját politikai és gazdasági céljaik és ravasz politikai manővereik szolgálatába akarják fogni.

De nem kevésbé érdekes az az indoklás sem, amellyel a mi „barátunk” az ő ravaszságait megokolni igyekszik, t. i. ezt mondja:

„A jugoszláviai magyarság anyagi válsága annyira általános, annyira minden osztályra kiterjedő már hosszú esztendőök óta, hogy a közös gazdasági veszedelem természetes következménye a közös gazdasági védekezés szükségességének felismerése.”

Ki kell mutatnunk ezzel az állítással szemben azt, hogy a „jugoszláviai magyarság anyagi válsága” nem egyedülálló, hogy a válság nem lokális (helyi), nem magyar válság, sőt nem is jugoszláviai magyar válság, hanem általános, az egész kapitalista világra kiterjedő. Ez a válság a tőkés termelési rend végső és katasztrofális válsága, amelyből kiút az ő számára nincs, hiába is akarja a mi kedves „politikai szökegató és teleharsogású” „barátunk” a „segítség és orvosolás” bájitalát a „Magyar Párt”-hoz címzett burzsoá boszorkánykonyhában kifőzni.

A tőkés termelési rend kiélte önmagát, amint kiélték önmagukat elődei — a rabszolga és hűbéri termelési rendszerek — s helyükbe jöttek újak, jobbak, bár nem tökéletesen jók. A kapitalizmus félszázéves életének súlyos ellentmondásai leszámolásra jöttek össze ma — a mai válságokban — hogy megvívják az utolsó nagy harcot, amely az emberi történelem fordulópontja; egy új korszak küszöbe: a tőke és a munka harcát.

Eme általános megállapítások után térjünk át a ténybeli bizonyításra, mert minden igazság csak akkor igazság, ha bizonyítható is.

Mi állítjuk, hogy a jelenlegi gazdasági krízis (válság) nem parciális (részleges), nem szeparatiztikus (különálló), hanem válsága korunk rendszerének: a kapitalizmusnak. Tehát világválság!

Nézzük!

Tisztáztuk a magántulajdon szerepét az osztálytársadalom kialakulásánál — amelynek egyedüli okozója, — azonban ezzel a szerepléssel még nem fejezte be kegyetlen pályáját a magánvagyon. Ő a születésével több rosszra volt hivatva. Fejlődése folyamán, — amelyet az ókorban a rabszolgagazdálkodással, a középkorban pedig a hűbéri termelési rendszerben élt át, belépve a mai — úgynevezett — kapitalizmusba, megteremtette az árutertermelési rendszert.

Hogy hogyan futotta be ezt a pályát ez az erőszakfogamzott magántulajdon a jelen árutertermelő állapotáig, azzal e szűk keretek között nem foglalkozhatunk. Viszont fel kell elevenítenünk nagy vonásokban mindazokat a tanításokat, amelyeket a világ legnagyobb nemzetgazdásza és szociológusa, Marx

Károly az áruról és az árutermelésről tanított, hogy megérthessük és bebizonyítva lássuk azt az állításunkat, mely szerint a jelen gazdasági válság a kapitalizmus szükségképpen, de egyúttal utolsó válsága is, ezután rá már csak a dicsztem elpusztulás vár.

Tehát! Miért árutermelő rendszer a kapitalizmus és mi az áru?

Feleljünk most a második kérdésünkre, hogy ezzel megkönnyítsük az első kérdésre adandó feleletünket.

Az áru fogalmát így körvonalazhatjuk: Az áru olyan munkatermék, amelyet a termelő nem saját vagy családja szükségleteinek kielégítésére állít elő, hanem más termékekkel való kicserélés céljából hoz létre. Tehát, hogy valamely munkatermék áru legyen, nem függ sem az alakjától, sem a színétől, súlyától vagy attól sem, hogy ki termelte; szóval nem *természeti* sajátosságai változtatják illetve teszik áruvá, hanem csupán csak az a tény, hogy önmaga vagy családja szükségleteinek kielégítésére termelte a termelő, vagy pedig más számára. Szóval *társadalmi* tulajdonságok azok, amelyek egy munkatermék áru mivoltát eldöntik. Tegyük ezt az elméleti fejtegetést egy gyakorlati példával világosabbá. Egy parasztlány a maguk termelte lenből vásznat fon. Ezt a vásznat felszabják a testvérei és az egész család számára ingeket varrnak belőle. Ebben az esetben ez a vászon nem áru, hanem használati tárgy. Nem áru azért, mert nem töltött be semmiféle társadalmi szerepet, vagyis, mert nem cserélték ki. De ha most már ez a lány annyi vásznat szőtt, hogy a család összes vászonszükséglete fedezve van, mondjuk, minden családtag teljesen el van látva fehérneművel s az ezután termelt vásznat már nem a család használja el, hanem becserélik a cipésznél cipőre — vagyis ez által a csere által *társadalmi működést* fejtett ki — ekkor már ez a becserélt vászonmennyiség áru. Annál inkább áru az a vászon is, amit például a gyáros termelt, mert sem ő, sem családja, pláne nem a termelő munkás használja fel.

A mai kapitalista társadalomban már jóformán minden munkatermék áru formát ölt. Hogy még használjuk e szót, „jóformán,” — vagyis, hogy még vannak munkatermékek, amelyek használati tárgyak, — annak oka az, hogy a tőkés termelési rendszer még nem érte el fejlődésének csúcspontját, vagyis, hogy a középkor termelési módjából fennmaradt még a kisipar s a háziipar. De hogy ennek a napjai már nagyon meg vannak számlálva, hogy a kisipar óráról-órára pusztul, az minden kétséget kizár. Tehát e nagyon kevés kivételtől eltekintve kimondhatjuk bátran, hogy *ma már minden munkatermék áru.*

Ez eddig még rendben volna valahogy, ha itt megállnánk és nem keresnénk azt az eredményt, amelyet ez az árutermelés előidéz. De a baj éppen ebben az eredményben rejlik. Éppen ennek az árutermelésnek a kizárólagos eredménye az a válság, amelyről a Magyar Párt teleharsogtus népboldogítója beszél, s amely elleni védekezésre a nincstelen proletariátust is a csatasorba szeretné vezényelni, ő pedig miként a világháborúban, csak hátulról fölözné a tejfelt.

Meg kell néznünk a két termelési mód — a használati értékek termelése és az árutermelés — módozatait, hogy azok eredményei tisztán állhassanak előttünk.

Ha visszalapozunk az emberiség történelmébe, ameddig csak tudunk, mindenütt azt látjuk, hogy az emberek nem individuálisan — nem egyedül — hanem kisebb-nagyobb társaságokba tömörülve teremtették meg azokat az előfeltételeket, amelyek között életüket biztosították. Termelésüknek mindenkor *társadalmi* jellege volt. Marx ez így fejt ki a „Bérmunka és a Tőke” című cikkében:

„A termelésnél az emberek nem csak a természettel lépnek vonatkozásba. Úgy termelnek, hogy egy bizonyos mód szerint együttműködnek és tevékenységeiket egymással kicserélik. Hogy termelhessenek bizonyos vonatkozásba és érintkezésbe lépnek egymással és csak e társadalmi vonatkozásokon és összeköttetésekben belül lépnek vonatkozásba a természettel, történik a termelés.”

Marxnak ezt az imént idézett fejtegetését megkíséreljük elmondani — főképpen a földmunkásság kedvéért — mivel őket zárta ki a burzsoázia a tanulás lehetőségéből, főképpen a végzetlen szegénységük folytán, mivel legtöbbje alig birt egy-két elemi osztályt elvégezni, azonnal szolgálatba kellett állnia, hogy éhen ne haljon — egyszerűbb és nekünk könnyebben érthető szavakkal.

Amikor az emberek az életük fenntartásához elengedhetetlenül szükséges élelmet és ruházatot előteremtették — leölték pl. a vadbivalyt, hogy húsával jóllakjanak, bőréből ruhát, lábbelit, beleiből kötelet, nyilaikra hűrt készítsenek, ekkor a természettel léptek érintkezésbe. Ugyanis a bivaly a természetnek egy alkotó része, egy tagja. Ezt azonban nem egyedül végzi, hanem mivel a bivaly-vadászat nehéz és életveszélyes, ezért csoportokba verődnek, felosztják egymás-között a munkát, az egyik kilesi a csordát, a másik rész bekeríti s így tovább, ekkor egymással lépnek érintkezésbe, tevékenykedéseiket kicserélik egymással, aki les az az egész helyett les, aki kerít, az az egész helyett kerít stb., de mindenki tesz valamit, részt kap a termelésből. Hogy tehát termelhesenek — ellát-hassák magukat a szükséges élelemmel és ruházattal — először egymással jön-nek kölcsönösen érintkezésbe, csak aztán törnek rá a bivalycsordára, jönnek vonatkozásba a természettel, vagyis termelnek.

Hogy hogyan történt a használati értékek termelése az ősnépeknél és milyen következménnyel járt, legjobban néhány példából fogjuk megérteni.*

„Tekintsünk valamely ősnépet, amely a termelésnek valamely alacsony fokán áll s amelynél az élelmiszerszerzésnek legfőbb módja a vadászat, mint például az indiánoknál”...

„Miután a fejre és a szívre csak alkalmadtán van szükség — írja Dodge — a gyomor követeléseai azonban folytonosak, ezért a törzs rendszerint a „harmadik rend” uralma alatt áll. Ez a hatalom a törzs összes vadásaiból áll, akik céhszerű testületet alkotnak, amelynek döntései ellen a maguk közös birodalmában nincs felelősség. A cheyennok a férfiakat „kutyakatonáknak” nevezik (a cheyennok az indiánok egy rendje. A szerző). Az ifjabb és tevékenyebb fő-nökök mindenkor a „kutyakatonák” közé tartoznak, azonban nem parancsno-kaik is szükségképpen. A „katonák” szóbeli megállapodással maguk inézik el általános ügyeiket, amelyeknek részleteit a közülük kiválasztott, leguevesebb és legélesebb eszű vadászokra bízzák. E „kutyakatonák” közt van sok ifjú, akik a harcosok főlavató próbáját nem állották meg. Egy szóval ez a vadászczéh magában foglalja a törzs összes munkaképes elemeit és azt a hatalmat alkotja, amely a nőket és a gyermekeket megvédi és élelmezi”.

„Minden évben nagy őszi vadászatokat tartanak, hogy lehetőleg minél több vadat ejtsenek és jelentékeny hűskészletet szárihassanak télire. Ilyenkor a „kutyakatonák” a nap hősei és jaj annak a szerencsetlennek, aki az ő, akár önkényes, akár demokratikus intézkedéseik legjelentékelenőbbjét is figyel-men kívül hagyja. Ha mindennel elkészültek, akkor a legugyesebb vadászok korán, hajnalhasadás előtt útra kelnek. Ha több bivalycsordát fedeznek föl, akkor azt szemelik ki áldozatul, amely helyzeténél fogva a legkönnyebben keríthető körül és támadható meg, a többi csorda nyugtalanítása nélkül... Ezen idő alatt a törzs minden férfja, aki részt tud venni a bivalyok lemészárlásában, egy csoportban, hallgatagon és az izgalomtól reszketve lóháton vára-kozik valamely, a bivalyok látókörén kívül eső szakadéokban. Ha a csorda alkalmas helyen van, akkor a vezető vadászok felosztják embereiket és az erre az időre e célra kiszemelték vezetése mellett megjelölt helyekre küldik. Ha a vezető vadász látja, hogy mindenki a helyén van és tette kész, akkor kísérle-tet tesz egy lovascsapattal a csorda megkerülésére és a nyitva maradt oldal elzárására. Majd megadja a jelt, s erre az egész raj oly fülsiketítő ordítással támad a vadra, amely a halottakat is föltámaszthatná. Néhány perc múlva teljes erővel folyik a mészárlás: a csorda néhány tagja talán áttörte a kört, ezeket azonban nem üldözik, ha más csordák is vannak a közelben.”

VI. KÖZLEMÉNY

Láttuk a fentiekből, hogy éppen ellenkezőleg. A lateinerek helye nem a gazdák, kereskedők és iparosok mellett van, hanem kizárólagosan csakis a fizikai proletariátus oldalán. Pedig azért, mert egyformán nincstelenek egyfor-

* A példákat Kautzky: Marx gazdasági tanai-ból vettük, ő pedig Dodge: A távol nyugat indiánjai című munkájából merítette.

mán kizsákmányoltak. A burzsoáziával szemben a küzdelemre pedig igen is megvan minden szükséges ok, minden előfeltétel. Mert az egyik — a burzsoá — kizsákmányol; a „lateiner” pedig nagyon is kizsákmányolt.

Es most térjünk át a legnagyobb „úri huncutságra”, amely a Hírlap első hasábján el van rejtve.

„... A munkásságnak a világon majdnem mindenütt nehéz válságokat kell elszenvednie, de talán a Vajdaságban a legsúlyosabb a munkásság helyzete. A munkanélküliek száma ijesztő arányokban nő, a munkabérek alig biztosítják a megélhetést, és a munkásságra lehetetlenül magas adóterhek nehezednek. Nehéz volna megmondani, hogy kinek van rosszabb sorsa, a mezőgazdasági munkásnak, az ipari munkásnak vagy a kereskedelmi alkalmazottnak.”

Emlékszem — kisiskolás koromban történt — amikor jó öreg tanítóm a ravaszsgót az emberi bűnök legocsmányabbikát akarta bemutatni nekünk és egy mesét mondott el a rókáról meg a tyúkokról. Körülbelül így szólt a mese — még jól emlékszem rá —, elmondom röviden:

Egyszer a róka lakodalmat csinált, megnősítette elsőszülött fiát s ezt méltóképpen meg is akarta ünnepelni. Tyúkpecsenyét akart vacsorára adni. De akár-hogy kerülgette a tyúkólakat, nem akadt horogra egy sem. Mindössze egy öreg sánta kakast sikerült elfognia.

Ez kevés — gondolta a róka — és nagy tettekre határozta el magát. Majd így szólt a családjához: „Dakszli a nevem, ha estig nem hozok annyi tyúkot, amennyit még együtt nem is láttatok.” Hozzá is fogott rögtön a munkához. Nagy óvatosan megnyúzta az öreg kakast. Amikor ezzel készen volt, kiadta fiának a parancsot, hogy azonnal hívják össze az egész rokonságot. S amikor mindnyájan együtt voltak, nagy óvatosan magára öltötte a kakasbőrt. Volt nagy öröm és tánc — mondotta öreg tanítónk — a rókák között. Tudták valamennyien rögtön, hogy miről lesz szó s serényen hajtották végre a kakas-róka parancsait, aki elrejtette őket a barlangtól nem messze elterülő tisztás körül a bokrokba. Mielőtt azonban elindult volna a falu felé megállapodtak abban, hogy amikor ő — a kakasbőrbe bújt róka — elkukorékolja magát valamennyien előugranak, s annyi tyúkot, kakast fogdosnak össze, amennyit csak birnak.

Az örömapa — a kakasbőrben — útnak indult. Nem messze a falu alatt ráakadt néhány fiatal jércére, meg idei kakasra. Köszöntötte őket, s rögtön hozzáfogott:

„Hallgassatok rám! Én vagyok a ti megváltótok. Látjátok mi sokat szenvedünk az életben. Tojásainkat naponta összeszedik. Ha idő előtt vagy után kotlunk, kipányválnak, fürdetnek, sötétbe zárnak bennünket! A kutyákat uszítják ránk, ha a vetésbe járunk. Szárnyunkat nyírják, ha a kertbe szállunk. S ami a legborzasztóbb, életünk soha sem biztos. Amikor halljuk, hogy a két fenék, a halálverejték gyöngyöződik a taréjunkon, mert nem tudjuk melyikünkre virrad utoljára. Ez túrhetetlen, ezen változtatni kell.”

A jércék meg a kakasok — kik hallgatták — csillogó szemekkel összenéztek. Hiszen a szívükből jött ez a beszéd. Ez fáj nekik este, ettől remegtek reggel, s ettől szabadulni volt álmaiknak álma. S most, íme, itt az alkalom — gondolták magukban —, testet ölthet a vágy, valóra válhat sok-sok álmatlan éjszakának nehéz töprengése.

„Eljen! — kotkodácsolták. — Mit tegyünk? Parancsolj, s mi követni fogunk. Hiszünk szavaidban — veszi át a szót egy oda került most szabadult vén kotló. Én, aki öreg, tapasztalt vagyok már, látom, hogy te őszintén a javunkat akarod. Olyan a ruhád mint a miénk, azon a nyelven beszélsz, amelyiken mi — szóval testvér vagy — kakas. Szólj vezér — s parancsaid már teljesültek is.”

„Menjétek szét a faluba, hívjátok rögtön össze szenvedő társainkat — szólt a róka — s ha itt lesz mindenki, majd tovább cselekszünk.”

Félóra sem telt el, a falu tyúkjainak, kakasainak apraja-nagyja mind együtt volt, s remegve várták a felszabadulás percét, a megváltás óráját. A ravasz róka pedig már szemelgette ki a legzsírosabb jércéket, amelyeket majd

ő fog felfalni az erdőben. Rövid beszédet tartott az egybegyűlteknél, felszólította őket, hogy kövessék őt az erdőbe, ahol már készen várja őket a tiszta búza, ki nek mennyi kell, a fészkek, ahonnan senki sem szedi össze a tojásokat, a szép pázsit, a zöld tisztás, és ami a fő: a gazdaasszony hiába feni élesre a kését, mert ott úgy elrejtőzhetnek, hogy senki sem találja meg őket. Rögtön el is indultak óriási éljenzés és kotkodácsolás közepette. De alig hogy elindultak, néhány fiatal kakasnak gyanús volt az egész. Jól szemügyre vették a „vezért” elől-ról-hátulról, egyszerre csak az egyik odaugrott, elkapta csőrével a tollak közül alig kikandikáló róka farkat, amely előzőleg kissé kicsúszott a kakasbőr alól. A róka ijedében elvonyította magát, mire az egész tyúk s kakas had gyorsan szétrebbent, s visszamenekült a faluba.

A róka koma pedig lógó orral ledobta magáról az álarcot, s utánuk vetette magát, de hiába.

Eddig tartott a mese. Amikor előlvastam a vezércikk legutóbbi idézetét, rögtön megtaláltam a kapcsolatot a cikk tendenciája (célja) és e mese között. A cikk írója itt ugyanazt teszi, amit az öreg róka. Magyarságának, nyelvi hasonlatosságának leple alá rejtőzve olyan húrokat penget, amely a mi fájdalmunk, a mi szenvedésünk. Az éhbérek, a munkanélküliség, az éhbéradó, a földtelenség, mind a mi eleven sebeink, mind a mi rettegéseink. Velünk érzőnek tünteti fel magát, s osztozik látszólag szenvedéseinkben azért, hogy jogosaknak ismeri el vágyainkat, követeléseinket, hogy miként a tyúkok a hálójába — a Magyar Pártba — esve, dús lakomáinak továbbra is martalékai legyünk. Ámde itt vagyunk mi, — az a néhány fiatal kakas: a „Szervezett Munkás” — a Független Szakszervezetek s kirántva a „róka farkat”, menekülésre szólítunk fel minden proletárt, akiknek kell, hogy meglássák a Magyar Párt álnok júdásarcát, s rút megvetéssel szemébe vágjuk, hogy átlátunk a szitán.

Meg is kérdelem rögtön az annyira velünk érző Magyar Pártot, hogy hát miért nem emelte fel tiltakozó szavát akkor, amikor a világon páratlanul álló magas éhbéradót ránk nyomták? Miért nem tartott a minket — persze most választások előtt — annyira támogatni akaró magyar burzsoázia tiltakozó gyűlést az éhbéradó ellen. Vagy ha ezt megtenni nem mertte, mert félt, hogy kegyvesztett lesz a szerb burzsoá társai előtt, úgy miért nem vállalta magára minden magyar munkaadó a magyar munkásnak az adóját. Hiszen busásan kitermeljük mi azt neki. De eddig már nem terjed a fajtestvéri szeretet — ugye magyar gazda urak?!

VIII. KÖZLEMÉNY

Kurunczi István, magyar párti gazda, 40 kat. hold földje van s így fizet:

Családos lakóbéres évi bére:

13 mm búza à 300 dinár	D 3900,—
1 darab 100 kilós hizott sertés à 12 dinár	D 1200,—
Kézpénz	D 900,—
Lakásért a feleség robotol	
Összesen	D 6000,—

Ebből napibér 19 dinár

Munkaidő 19 óra

Órabér: 1 dinár

Mezei munkásoknál a napszám:

Kosztal férfi munkás	D 12,50
Kosztal női munkás	D 10,00
Koszt nélkül férfi munkás	D 20,00
Koszt nélkül női munkás	D 20,00
Munkaidő 16 óra	

Aratórész 30—50 kilogram kaszánként. Egy munkás levágott átlag 3—4 holdat. Szezonkeresete 90—200 kg búza.

KEVIPUSZTA

Sándor József, 60 lánca földje van s a Magyar Párt elnöke. Géppel arat. Kukoricaföldet nem ad ki. Évente egy arató részest alkalmaz.

PETROVOSELO

Sörös Mátyás, 100 lánca föld, magyar párti gazda. Így fizet: Családos komenciós béresnek évi bére:

1 lánca kukorica termése 15 mm à 150 (de a szárát a gazda marhái ették le)	2250,—
13 mm búza à 300 dinár	3900,—
10 mm tengeri à 150 dinár	1500,—
200 négyzetöl veteményföld bérértéke	200,—
Készpénz	1000,—
Csizmapénz	200,—
Egy pár bocskor	60,—
	Dinár 9160,—

Ebből napibér 25,50 dinár
Munkaidő 19 óra
Órabér 1 dinár 40 para

BEZDÁN

Vámoscher Ervin, 500 kat. holdja van. 18 lakóbérese. A Magyar Párt megalakulásakor ezt az urat, mint a legnagyobb magyart és fajtestvérszeretőt ismertük, s így fizetett:

Családos lakóbéres évi bére:	
12 mm búza à 300,—	3600,—
1 kat. hold kukoricaföld átlagtermése 10 mm	1500,—
6 mm kukorica à 150	900,—
Készpénz	600,—
200 négyzetöl kert évi bérértéke	200,—
28 kg só à 3,50 dinár	98,—
	Dinár 6808,—

Ebből napibér 19 dinár
Munkaidő 19 óra
Órabér 1 dinár

Mezei munkásoknál a napszám 16 órás munkaidővel:

Kosztal	D 20,—
Koszt nélkül	D 25,—

Aratórész minden 11—12 mm. Egy munkás átlag 6—8 holdat vágott le.

MORAVICA

Az innen kapott jelentés oly pontos és oly őszintén érdekes, hogy szóról szóra közöljük, amint azt a moravicai földmunkáscsoport hozzánk beküldte. (Ugyanis, amikor a Szervezett Munkás egyik munkatársa hozzáfogott a Hírlap szobán forgó cikkének kritikájához, a szerkesztőség kérdőíveket küldött ki a falvakba s a városokba. A kapott feleletek alapján állította össze munkatársunk a fenti kimutatást.)

1. Hány földmunkás család él a községben?

Moravicán körülbelül 700 család van, akiknek földje egyáltalán nincs. Talán ezek 40 százalékának van kis házikója, míg a 60 százalékának ez sincs.

2. Van-e a községben a Magyar Pártnak csoportja, s a tagok milyen viszonyban vannak a magyar nincstelennel?

A pártkérdésre csak annyit, hogy az egyik 19, a másik egy híján 20. A különbség csak annyi, hogy vannak gazdák, akik elvben (?) megértőbbek a munkássággal, és nem bojkottálják a szervezett munkásságot, de viszont ők is elvárják, hogy a munkás hálából, zúgolódás nélkül dolgozzon azért a bérért, amit a munkást gyűlölő gazda fizet, mert ha ezt nem teszi, elv ide, elv oda, nem kell többé a munkás.

3. Hány hold földre esik átlag egy éves cseléd?

Átlag 40 lánccal földre esik egy béres, aki künn lakik családjával. A férj van kötelezve a munkára, míg a feleség vagy munkaképes gyermek esetleg az átlagos napszámnál olcsóbban köteles dolgozni, ha a gazdának szüksége van munkásra. Ez elterjedt szokás, kevés a kivétel.

4. Mi a természetbeni bér?

12 mm búza à 300	3600,—
12 mm tengeri à 150	1800,—
Fél lánccal tengeriföld termése 8 mm à 150	1200,—
200 négyzetöl krumpliföld évi bére	200,—
300-tól 500 dinárig készpénz. Átlag tehát	400,—

Lakás. Ezért az asszony robotol

Dinár 7200,—

Ebből napibér 20 dinár

Munkaidő 19 óra

Órabér 1 dinár 40 para. (A kiszámítást a szervező végezte. Ez a legjobb fizetés. Ennél van rosszabb is.)

5. Milyen kosztot kap a béres?

Itt csak nőtlen kocsisnak vagy béresnek szokott a bérében az élelem vagyis a koszt szerepelni, ami átlag gyenge és ezért nőtlen kocsis vagy béres ha teheti inkább német községbe megy szolgálni, ahol az élelem átlagosan jobb.

6. Hányadán adják ki a kukoricaföldet?

Egy pár urasági birtokon még van negyedes kukorica, de legtöbb helyen hatodos. Ahol van negyedes, el kell vállalnia a többi kukoricát is, jóval olcsóbban letörni az átlagos résznél, hogy a munka végeztével nem előnye, de hátránya van annak a munkásnak, aki így van lekötve, mert nem tudja a szezonmunkában esetleg jobb béreket saját javára felhasználni. Hogy ezt meg ne tehesse, az arató részéből azaz a megkeresett részből visszatartanak 1—2 mm búzát, s ha netalán jobb fizetésért (rész) máshová menne dolgozni a munkás, akkor ez a búzája odaveszett. Ez úgy bevált az urak és a gazdák részéről, hogy ma már nagyobb gazdaságba nem is mehet aratónak, csak az, aki ezen feltétel szerint megírt szerződést aláírja. Így a nagyobb gazdák nincsenek soha sem kitéve annak, hogy nagyobb munkakeresletkor talán jobban kellene fizetni. A munkás pedig így nem tudja helyzetét megváltoztatni.

IX. KÖZLEMÉNY

8. Van-e jószág-szabadtartás?

Legtöbb helyen egy darab magdisznó. Ennek szaporulatát azonban 6 hetes korában el kell adni, mert a tarlóra, vagy legelőre nem járhat ki több. Baromfiból csak a tyúkféle van megengedve, de csibe, tojás harmados.

9. Milyenek a cseléd lakások?

Egyes helyek kivételével átlag egészségtelenek, szűkek.

10. Fizetni kell-e lakbért?

Nem. A lakás a bér kiegészítése. A feleség robotol érte.

11. Mi a napszám?

A napszám 25 dinár kosztal és 30 dinár koszt nélkül.

De ez ritka. A legsürgősebb dologidőben lehet elérni és csak ott, ahol aratók nincsenek a kapálásra szerződve, mert ahol ez fennáll, ott 25—30 dinár csak a napszám.

12. Mi az aratónak a része?

Az aratórész 12. a legtöbb helyen. Egy aratópár kap 6—7 lánc búzát levágni és 3 lánc tavaszi zabot vagy árpát. Ezenkívül kap egy aratópár 1 méter kommenziós búzát, ezért tartozik egy fél lánc takarmányszénát levágni, forgatni és összegyűjteni, meg a learatott gabonát, az összes kalászt asztagba összehordani.

13. Van-e robot?

Rendesen elkívánják attól a munkástól, akinek részt adnak, hogy télen vagy tavasszal 5 vagy 10 dinárral olcsóbban menjen napszámba, mint ahogy általában azokat a munkásokat fizetik, akik nincsenek függő viszonyban a munkaadóval.

14. Hogyan bánnak a magyar gazdák a magyar munkással?

Egyesektől eltekintve durvák és hajcsárkodóak. Ebben a tekintetben az első hely illeti a Magyar Párt országos elnökét, Dr. Sánthát.

Összegezve az 1919-től úgy a természetbeni (rész) mint a napszám tekintetében (a valuta ingadozását nem feledve) állandó a hanyatlás, úgyhogy az 1919-ben kapott részek — eltekintve éves cselédek bérértől, ami olyan nyomorult mint volt — ma felét sem kapják a munkások. Hogy ez nem frázis, álljon itt a következő adat. Akkor egy lánc búza learatásáért 150 kilogramm rész volt biztosítva egy aratópárnak s még 2—4 kilogramm zsír vagy szalonna minden kamatmunka vagy behordási kényszer nélkül. Ma 100 kg a rész és semmi egyéb. Csakhogy be kell hordani, és sok helyen a cséplésnél is segíteni.

Kirívóbb a helyzet a cséplőgépeknél, ahol 1919-ben minden elcsépeelt 100 métermázsa gabona után kaptak a munkások 5 métert, amit 13 egész (férfi munkások) és hat fél (nőmunkások) részre osztottak fel. Ma pedig minden elcsépeelt 100 métermázsa után kapnak 2 és fél mázsát, s ez osztódik 15 egész (férfimunkások) és 6 fél (nőmunkások) részre, mert a géptulajdonosok — akiknek 75%-a legalább is szintén magyar — a két etetőt is a részesekből fizetik.

A munkaidő aratás, cséplés és kukoricatörés idején „reggel 2 órától este 10 óráig tart.”

Eddig szól a moravicai jelentés. De nehogy azt higgyék, a Magyar Párt ügyvéd, doktor meg gazda urai, hogy ez a helyzet csak Moravicán van így. Nem! Így van mindenütt. Sőt sok helyen rosszabb is. De hiszen Önök — jó urak — tudják ezt bölcsen.

Nézzük meg most vajon milyen a keresete a magyar napszámosnak, aki munkaidejének 75%-át „istenfélő”, „jámbor”, „magyar fajtestvér” gazdáknál tölti. A fenti kimutatásokból kitűnik, hogy a napszám átlagban — nagyon gavallérosan számítva az átlagot — napi 25 dinár. Mondjuk, hogy minden napszámos munkás félét dolgozik. Pedig ez nem áll, de fogadjuk el. Tehát egy évben a vásár- és ünnepnapokat leszámítva van körülbelül 300 munkanap. Ennek felét dolgozva:

150 munkanap 25 dináros napszámmal kitesz évi	D 3750,—
5 mázsa búza aratórész à 300 dinár	D 1500,—
5 mázsa ötödös, hatodos kukorica à 150 dinár	D 750,—
Évi keresete tehát	D 6000,—

Ebből napjára esik 16 és fél dinár.

Munkaidő átlag 14 óra.

Órabér 1 dinár és 14 para.

De legyen elég ennyi a számokból. Vagy kell, kell még több, magyar urak és magyar gazdák? Ugye nem! S most kérdem én s velem együtt mi mindnyájan magyar kizsákmányoltak:

Terheli-e felelősség a magyar munkásság nehéz sorsáért a magyar munkaadót?

Most elő a felelettel! Van-e még ezek után is bátorsága úri nyegleséggel, magyargazdái gőggel nemet mondani?! Vagy erre a kérdésünkre is újabb rendőrrattak lesz a válasz? Önöktől ez is kitelik.

Ügyvéd urak! Doktor urak! Magyarpárti jó urak! Hallják? Egy dinárért óránként melyiküknek volna kedve dolgozni? Pedig mi is magyarok vagyunk, mi is magyarul beszélünk! „Fajtestvérek”! Magyar gazdák! A magyar munkást egy dinárért számtaljátok óránként. Egy dinárért ébresztitek az első kasszókör s 10-kor még egy dinárért „tiszteled” meg apjával, anyjával a magyar szegény „fajtestvéredet”! S ebben vezet a Magyar Párt országos elnöke, Dr. Sántha úr!

Magyar nyomorgók! Magyar nincstelének! Ti magyarul megrugdalt, ti magyarul megtépett robotosai a magyar gazdagoknak, mondjak még többet is?! Egy dinár óránként! Halljátok?!

Es ezek után nem talállok szavakat, amelyekkel méltóképpen kifejezhetném megvetésünket azért amit a Hírlap vezércikkének befejezésül mond. Ekkora orcátlanság kvalifikálhatatlan (osztályozhatatlan). Így fejezi be sorait:

„A segítség, az orvoslás? Hol van, ki adja meg? Semmiesetre sem azok a politikai szókergetők és tevéharsogású népboldogítók, akik a magyar munkás érthető és természetes elkeseredését zavaros politikai céljaik, titokzatos politikai manővereik szolgálatába akarják fogni. Maguknak akarnak használni és nem a szegény munkásoknak.”

Jó urak — mágnás ivadékok — ez magukhoz méltó! Hogy kik a „szókergetők” és „népboldogítók” már eddig is láttuk. A magyar burzsoázia diktálta úgynevezett nemzeti történelem megmutatja, de piciny türelmet s mi is rögtön megmutatjuk.

Kijelentjük, hogy a mi céljaink világosak, nyíltak, s nyíltan a szemükbe is vágjuk:

Kenyeret, kenyeret, kenyeret! — először. Csak az ehessen, aki dolgozik! — másodsor. A többire nem reagálunk. Az ügyis a rendőrségnek van címezve.

Még néhány szót erről, hogy: „Maguknak akarnak használni, s nem a szegény munkásoknak.”

Jó! A mi hasznunkat: a novisadi, suboticei meg a becskereki fogházakat, a mitrovicai fegyházat mind Önöknek adjuk. Kell? A jövőben üljenek majd Önök helyettünk. Az Önök veszteségeit pedig, ami Önöket nyílt és tiszta politikai ténykedésükért érte: a tartományi képviselői napidíjakat — 270 dinár naponként — meg a bankettek ételeit, a busás ügyvédi díjakat, meg a felosztatlan agrár-földeket mind adják át a magyar szegényeknek.

S most még rövid türelmet kérek az utolsó bekezdésükért, amely így szól:

„A magyar munkáson, türelmes és céltudatos munkával csak a maga pártja, a Magyar Párt segíthet. Programja szerint kötelessége a magyar munkáson segíteni, érte dolgozni, és ezt meg is fogja tenni.”

Engedjék meg magyar Gazdagok, hogy erre „Mit akar a Magyar Párt (a pártprogram főbb elvei)” című választási röpiratunk alapján válaszoljak, s szembehelyezzem vele a mi elveinket. Nem fogok a röpirat minden pontjára kitérni, csak amely minket proletárokat osztályhelyzetünkben érint.

X. KÖZLEMÉNY

Röpiratuk 2. pontja azt mondja: Földet a magyar földnélkülieknek, méltányos kártérítést a kisajátított föld tulajdonosának, bírói oltalmat úgy a földigénylők, mint a kisajátításra kötelezettek érdekeinek megvédésére.

Mit jelent ez — ez az ügyvédi ravaszsgal megfogalmazott földosztás? Semmi mást, mint amit a kukac jelent a halász horgán.

Nem földosztás ez, földeladás. A Magyar Párt tehát a magyar szegények részére követeli a földvétel jogát. Nem neveltséges ez? Ezt nem kell egy politikai pártnak, mint legfőbb programpontot nagy garral hangoztatni s a választási demagógia zászlajára írni. Ezt enélkül is megteheti, akinek csak pénze van.

Nem neveltséges az, hogy a magyar gazdagok gyülekezete — tehát a Magyar Párt — bátran szembeszáll a szerb, horvát, szlovén burzsoáziával, ha az nem adja el a földjét — jőpénzért — a magyar vevőnek? Megnyugtatjuk ezt a harcos magyar pártot, hogy pénzért a magyar szegényeknek nem kell a föld. Nyugodtan alhatnak a magyar urak, mert a magyar szegények nem fogják igénybe venni harcias támogatásukat, egyszerűen csak azért nem, mert egy dináros órabér mellett a magyar nincstelenek sohasem kerülhetnek abba a helyzetbe, hogy földet vehessenek.

A magyar nincstelenek nem vehetnek földet. Nem fizethetnek sem méltányos, sem méltánytalan megváltást egy barázda földért sem, mert a magyar burzsoázia karöltve a szerb, horvát, szlovén burzsoáziával eleve gondoskodik az egy dináros órabérékkel arról, hogy a magyar — s a többi proletár is — állandóan az ő rabságában húzza a burzsoáprofit kegyetlen jármát, és földhöz ne juthasson.

A Magyar Párt agrárpolitikája tehát csak demagógia, csak csapda, rút játék, „politikai szökeggetés” a magyar szegényekkel. Olyan ez, mint a ló fején a szemző, hogy ne láthassa az a szegény igavonó barom, hogy a gazda — a fajtestvér magyar gazda és úr — mikor készül végigostorozni.

Ezzel szemben mi... népboldogítók, akik a magyar munkás érthető és természetes elkeseredését — nem zavaros, hanem kristálytisztá gazdasági céljaik és nyílt gazdasági manővereik szolgálatába akarjuk fogni, követelünk az összes szegény proletárnak — fajra és vallásra való tekintet nélkül — minden kártérítési kötelezettség nélkül, úgy élő mint holtilettárával együtt, — annyi földet, amennyi szükséges ahhoz, hogy jóllakhassunk.

A 6. pontjukkal szemben követeljük az Obznana eltörlését, vagyis nemcsak a burzsoázia számára:

„A gyülekezési, egyesülési és sajtószabadság biztosítását és bírói oltalom alá helyezését.”

Hanem a kizsákmányolt és Önök által — magyar urak és gazdák — agyonzsarolt munkások számára is. Tenni ezt merjük, annál is inkább, miután Önök is elismerik — igaz, hogy csak most, választási demagógiából és papíron —, hogy elkeseredésünk érthető, követelésünk jogos. De nehogy csalfa illúziókba ringassák magukat, sietünk kijelenteni, hogy követeléseink jogosságát akkor is bátran hangoztattuk és fenntartottuk, amikor Önök lapjaik hasábjain, mint vádlóink és jogtalan bíráink halált kiáltottak reánk.

A pártprogramjuk főbb elveinek 9. pontjára, amely így szól, szintén válaszolunk:

„9. A munka és a munkások szervezkedési szabadságának és sztrájkjogának elismerését. Új munkakalkalmak teremtését az ipari munkásság számára. Az ipari és mezőgazdasági munkásság jogos igényeinek a termelés fokozásával együtt járó kielégítését. A munkásjóléti és munkásvédelmi intézmények kiépítését és önkormányzati joguknak tiszteletben tartását.”

Ez már sok! Nem gondolják — jó magyarpárti urak, — hogy mindennek van határa? Vagy osztályelvakultságukban oly rövidlátók, hogy van bátorságuk feltételezni a munkásságról ennyi vakságot, hogy ne látná meg a szörnyű ravaszsgot, — hogy más kifejezést ne használjunk! Hát egy pillanatra is képesek Önök elképzelni, hogy akad az SHS királyság területén csak egy munkás is, aki ezeket elhiszi Önöknek?

Dr. Sántha úr! Ön, mint a Magyar Párt országos elnöke, nem félt, hogy megmered a keze, amikor aláírt egy pártprogramot, amely szociális intézmények megvalósításáért küzd, amely követeli a 8 órás munkaidőt, a munkás sztrájkjogát akkor, amikor az Ön cselédsége egy dinár negyven para órabérért 19 órát dolgozik naponta, s amikor a magyar munkásokkal való emberségtelen

bánásmódban — a moravicai jelentés alapján — Ön viszi a vezetőserepet? Hát követelhet egy ilyen ember őszintén munkásvédelmet? 8 órai munkaidőt? Vagy lehet-e csak egyetlen egy tagja is őszinte egy olyan pártnak, amelynek országos elnöke cselekedetével annyira rácafojt a hirdetett programra?

De Önök is, magyarpárti urak és gazdák, hogyan fest Önöknél otthon a munkásvédelem? Önöknél, akiknek kutyája a bársonydiványon selyem párnán hever, míg béreseik a barmok között, az istállók bűzös zugában köpködik ki az Önök jármában megszakadt tüdejüket? Vagy, hogy fest a 8 órai munkaidő ott, ahol a cselédek reggel 4 órakor kelve éjfélkor még mindig törölgetik gazdáik részeg okádékát? Vagy Önök Ferrum-gyári részvényes magyar urak, hogyan tisztelik és követelik a munkásság sztrájkjogát akkor, amikor a legutóbbi Ferrum-sztrájkjal kapcsolatban a rendőrszobákban kékre-zöldre verették a sztrájkoló magyar munkást.

Elég! Nem kell tovább! Megvetésünk és osztálygyűlöletünk legmagasabb fokán, utálattal fordul el Önöktől minden magyar proletár. Csakfa csapdáik titkos rugói visszaütöttek. A magyar nincstelenek átlátnak az úri huncutságok gaz szitáján, s november 6-án az urnák előtt meg is kapják Önök a méltó feleletet.

VÉGE

JEGYZETEK

I. közlemény — 1927.	VI. 12. — 23. szám
II. közlemény — 1927.	VII. 9. — 24. szám
VI. közlemény — 1927.	VII. 17. — 28. szám
VIII. közlemény — 1927.	VIII. 7. — 31. szám
IX. közlemény — 1927.	X. 16. — 41. szám
X. közlemény — 1927.	X. 23. — 42. szám

A Szervezett Munkás itt közölt folytatásos cikkének (a III., IV., V., és VII. közlemény a marxista politikai gazdaságtan alapvető tételeit népszerűsítő) V. K.-val jelölt szerzőjét még nem azonosították.

A 23. és 24. szám lap tulajdonosa és felelős szerkesztője Sárosi László, a 28., 31., 41. és 42. számé Hedrich Károly volt. Az újság kiadói címe: Szervezett Munkás, Szerkesztőség és kiadóhivatal: Subotica, Tolstojeva 18. A lapot készítő nyomda címe: Fischer és Kraus nyomda, Subotica.